

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 30. april 2024
(OR. en)

9094/24

**Interinstitutionel sag:
2008/0140(CNS)**

**ANTIDISCRIM 65
FREMP 204
GENDER 75
JAI 666
MI 428
SOC 299**

NOTE

fra:	formandskabet
til:	Rådet
Tidl. dok. nr.:	8616/1/24 REV 1
Vedr.:	Forslag til RÅDETS DIREKTIV om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering – <i>Orienterende debat</i>

Hermed følger til delegationerne en note, der er udarbejdet af formandskabet med henblik på den orienterende debat om ovennævnte emne på samlingen i EPSCO-Rådet den 7. maj 2024.

Direktiv om ligebehandling (artikel 19)*Orienterende debat*

Den Europæiske Union bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal. Dette er medlemsstaternes fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikkeforskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd (artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union). I den forbindelse er et af Unionens mål at bekæmpe forskelsbehandling. Artikel 19 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) giver Rådet beføjelse til at træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering¹.

Den nuværende retlige ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling på EU-plan er fragmenteret. Den beskytter mod forskelsbehandling på beskæftigelsesområdet af alle de grunde, der er nævnt i artikel 19 i TEUF, nemlig køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering². Uden for beskæftigelsesområdet er forskelsbehandling imidlertid kun forbudt på grund af køn og etnisk oprindelse eller race. Der findes ingen beskyttelse på EU-plan mod forskelsbehandling uden for beskæftigelsesområdet på grund af religion eller tro, handicap, alder og seksuel orientering³. Styrkede minimumsstandards for ligestillingsorganer vil snart bidrage til en bedre håndhævelse af den nuværende retlige ramme⁴.

¹ Desuden kræver artikel 153 og 157 i TEUF en EU-indsats på området lige muligheder for mænd og kvinder på arbejdsmarkedet og ligebehandling i arbejdet og navnlig med hensyn til lige løn for samme arbejde eller arbejde af samme værdi.

² Jf. navnlig Rådets direktiv 79/7/EØF, 2000/43/EF, 2000/78/EF, direktiv 2006/54/EF, direktiv (EU) 2019/1158, direktiv (EU) 2022/2381 og direktiv (EU) 2023/970.

³ Jf. navnlig direktiv 2000/43/EF og direktiv 2004/113/EF.

⁴ Jf. de direktiver, der skal vedtages på grundlag af forslag nr. COM/2022/688 final og COM/2022/689 final.

I den seneste særlige Eurobarometerundersøgelse om forskelsbehandling rapporterede respondenterne om udbredt forskelsbehandling i deres land på grund af religion eller tro (42 %), handicap (49 %), alder (45 %) eller seksuel orientering (54 %)⁵. Omkring en ud af fem (21 %) respondenter oplyser, at de personligt har følt sig forskelsbehandlet eller været udsat for chikane inden for de seneste 12 måneder. Eksempler herpå er forskelsbehandling af personer i alderen 15-24 år på caféer, restauranter, barer eller natklubber (25 % af respondenterne), og når de går eller søger om optagelse på en skole eller et universitet (21 %). Pensionister melder derimod om forskelsbehandling i butikker eller banker (18 %), og når de anvender eller efterspørger sundhedsydelser (17 %). Dette bekræfter dataene i rapporten fra 2018 om grundlæggende rettigheder, der viser, at ældre står over for særlige udfordringer for så vidt angår ligebehandling⁶.

Ifølge data fra 2019 fra EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) har forskelsbehandling af LGBT-personer, også uden for beskæftigelsesområdet, været stigende mellem 2012 og 2019 (fra 37 % til 43 %)⁷.

Omkring 25 % af de muslimske respondenter i FRA's EU-MIDIS II-undersøgelse siger, at de har været udsat for forskelsbehandling i de foregående 12 måneder på grund af deres etniske baggrund eller indvandrerbaggrund, hvilket omfatter deres religion eller religiøse overbevisning⁸. Omkring 21 % af de jødiske respondenter i en FRA-undersøgelse fra 2017 om forskelsbehandling af og hadforbrydelser mod jøder⁹ siger, at de har været udsat for forskelsbehandling på grund af deres religion eller tro på et eller flere områder i deres dagligdag i de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsen. Omkring 43 % af personer med handicap oplyser, at de har vanskeligt ved at anvende dagligdags tjenester såsom dagligvareindkøb, bankvæsen, posttjenester, primær sundhedspleje og offentlig transport¹⁰.

⁵ Europa-Kommissionen, Særlig Eurobarometerundersøgelse 535: Discrimination in the EU in 2023 (december 2023).

⁶ FRA (2018), Shifting perceptions: Towards a rights-based approach to ageing, Luxembourg, Publikationskontoret.

⁷ Equality in the EU 20 years from the initial implementation of the equality directives, FRA, april 2021; FRA (2020), EU's LGBTI-undersøgelse II – A long way to go for LGBTI equality, Luxembourg, Publikationskontoret, s. 10.

⁸ FRA (2017), Den Europæiske Unions anden undersøgelse af mindretal og forskelsbehandling: Muslimer – udvalgte resultater, Luxembourg, Publikationskontoret, s. 25.

⁹ FRA (2018), Experiences and perceptions of antisemitism – Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU, Luxembourg, Publikationskontoret, s. 60.

¹⁰ FRA (2017), From institutions to community living – Part III: Outcomes for persons with disabilities, Luxembourg, Publikationskontoret.

Forskelsbehandlingen er blevet forværret af de seneste begivenheder i verden. FRA rapporterede allerede i 2022 om en "eksponentiel vækst" i mængden af antisemitisk indhold på internettet¹¹. Muslimer er også udsat for øget forskelsbehandling, intimidering og chikane¹².

Forskelsbehandling er en omkostning for samfundet. I en undersøgelse fra 2023 fra Europa-Parlamentets Forskningstjeneste (EPRS) anslås det, at færdiggørelsen af den retlige ramme på EU-plan vil medføre en anslået nettofordel på 55 mio. EUR om året i BNP, hvis EU's indsats resulterer i en forbedring på 5 % af de uddannelsesmæssige resultater og sundhedstilstanden for de personer, der forskelsbehandles¹³. På samme måde anslår EPRS i en undersøgelse fra 2018 om omkostningerne ved manglende EU-tiltag¹⁴ prisen for forskelsbehandling og manglende inklusion af personer med handicap med hensyn til i) tabt indtjening som følge af udelukkelse fra arbejdsmarkedet til 468-763 mio. EUR, ii) yderligere omkostninger ved adgang til varer og tjenesteydelser til 15-41 mia. EUR om året, iii) højere leveomkostninger til mellem 15 og 41 mia. EUR og iv) tabt indtjening som følge af et lavere uddannelsesniveau til mellem 61 og 98 mio. EUR. På den anden side viser tallene, at rimelige tilpasningsforanstaltninger, når de gennemføres, har tendens til at betale sig, både med hensyn til de ansattes produktivitet og de økonomiske fordele for virksomhederne. Lignende typer omkostninger blev anslået i den konsekvensanalyse, der ledsagede forslaget fra 2008 til et direktiv om ligebehandling, for så vidt angår forskelsbehandling på grund af seksuel orientering¹⁵.

¹¹ Antisemitism in 2022 - Overview of Antisemitic incidents recorded in the EU, |Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (europa.eu).

¹² Kommissionens meddelelse "No place for hate", december 2023.

¹³ Increasing European added value in an age of global challenges, Mapping the cost of non-Europe (2022-2032).

¹⁴ Rapport om omkostningerne ved manglende EU-tiltag (2018).

¹⁵ Dok. 11531/08 ADD 1, s. 34.

Bekæmpelse og forebyggelse af forskelsbehandling er også en investering i Europas samhørighed, konkurrenceevne og modstandsdygtighed i en indbyrdes forbundet verden i hastig forandring. Det sikrer et mere retfærdigt samfund, øger deltagelsen i det økonomiske og sociale liv og mindsker social udstødelse. I den nylige rapport fra Enrico Letta med titlen "Much more than a market"¹⁶ blev det bemærket, at vedvarende forskelsbehandling, som specifikke grupper udsættes for, uanset om den skyldes køn, handicap, etnicitet eller andre faktorer, hindrer dem i at deltage fuldt ud i vores indre marked og undergraver løftet om muligheder for alle. Dette kræver en målrettet indsats, fornyet finansiering og omhyggelig overvågning for at fjerne systematiske hindringer. På samme måde anføres det i Kommissionens handlingsplan om manglen på arbejdskraft og kompetencer, der blev forelagt den 20. marts 2024, at det er afgørende at støtte aktiveringen af underrepræsenterede personer og bekæmpe forskelsbehandling inden for uddannelse fra en tidlig alder for at afhjælpe manglen på arbejdskraft og kompetencer, der risikerer at hæmme Europas konkurrenceevne¹⁷.

Det foreslåede direktiv om ligebehandling

Kommissionen vedtog den 2. juli 2008 et forslag til Rådets direktiv, der har til formål at udvide beskyttelsen mod forskelsbehandling på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering til områder uden for arbejdsmarkedet. Som supplement til eksisterende EU-lovgivning på dette område vil det foreslåede horisontale direktiv om ligebehandling forbyde forskelsbehandling af ovennævnte grunde på følgende områder: social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedsydelse, uddannelse samt adgang til varer og tjenester, herunder boliger. Europa-Parlamentet vedtog den 2. april 2009 sin udtalelse¹⁸ efter høringsproceduren. Efter Lissabontraktatens ikrafttræden den 1. december 2009 falder forslaget nu ind under artikel 19 i TEUF; der kræves derfor enstemmighed i Rådet efter Europa-Parlamentets *godkendelse*.

Rådet har endnu ikke været i stand til at opnå den nødvendige enstemmighed om forslaget, der blev fremsat for 16 år siden. Under den seneste orienterende debat i juni 2023 under det svenske formandskab undersøgte ministrene, hvordan de resterende bekymringer vedrørende retssikkerhed, nærhedsprincippet og gennemførelsesomkostninger kan imødekommes.

¹⁶ [Enrico Letta Report - Much more than a market \(April 2024\)](#).

¹⁷ Vi skal nedbringe manglen på arbejdskraft og kompetencer i EU – Europa-Kommissionen (europa.eu).

¹⁸ Jf. dok. A6-0149/2009. Alice Kuhnke (SE/Gruppen De Grønne/Den Europæiske Fri Alliance) er blevet udpeget til ordfører af det nuværende parlament.

Det belgiske formandskab har gjort en betydelig yderligere indsats for at imødekomme de udestående bekymringer. Den deraf følgende tekst findes i dokument 8616/1/24 REV 1.

Trods disse bestræbelser er der endnu ikke opnået den nødvendige enstemmighed om opbakning til kompromisteksten.

På denne baggrund opfordres ministrene til at drøfte følgende spørgsmål:

Hvilke yderligere tiltag vil stadig være nødvendige for at gøre det muligt for Rådet at nå frem til en generel indstilling til direktivet under det belgiske formandskab, også under hensyntagen til den stigende forskelsbehandling af de grunde og på de områder, der er omfattet af det foreslåede direktiv, i betragtning af at de tre vigtigste udestående spørgsmål, som delegationerne har rejst, og som vedrører retssikkerhed, nærhedsprincippet og gennemførelsesomkostningerne, er blevet behandlet i den nuværende kompromistekst?
